Deel E BIJLAGE: SCHOOLONDERSTEUNINGSPROFIEL

Schoolondersteuningsprofiel

Reformatorisch samenwerkingsverband Berseba

Passend Onderwijs

Regio Gouda

KONINGIN WILHELMINASCHOOL

Modern onderwijs met traditionele waarden

NAW-GEGEVENS				
School			**Bestuur**	
Naam	Koningin Wilhelminaschool		Naam	Unicoz Onderwijsgroep
Brinnr.	15 PE		Bestuursnr.	40377
Adres	Willem-Alexanderplantsoen 1		Adres	Bredewater 4
Postcode	2713 VM		Postcode	2715 CA
Plaats	Zoetermeer		Plaats	Zoetermeer
Telnr.	079 - 3310988		Secretaris	Dhr. P. Gilden
Directeur	J. Nieuwenhuis		Telnr.	079 - 3208830
Emailadres	directie@wilhelmina.unicoz.nl		Emailadres	pgilden@unicoz.nl

Aangezien het schoolondersteuningsprofiel een zelfstandig document is strookt onderstaande pagina indeling niet met de paginanummering in dit schooldocument.

Inhoudsopgave

1. Inleiding, opbouw en proces Pagina 4
2. Onderwijsconcept Pagina 5
3. Onze zorgstructuur Pagina 7
4. Kengetallen Pagina 9
5. Het leerlingvolgsysteem Pagina 9
6. Basisondersteuning Pagina 10
7. Extra ondersteuning Pagina 18
8. Conclusie en ambities Pagina 21

1. Inleiding

Het schoolondersteuningsprofiel beschrijft welke ondersteuning wij kinderen kunnen bieden die op onze school worden toegelaten. We geven ook aan wat onze grenzen zijn. Wij geven aan voor welke kinderen wij wel en niet een passende plek op onze school kunnen bieden.
Dit schoolondersteuningsprofiel is opgesteld door het team van de school. Ook de medezeggenschapsraad (personeel en ouders) is hierin gekend.

Schoolniveau:

De ambities vanuit het ondersteuningsprofiel krijgen een plaats in de beleidsontwikkeling van de school. De directie rapporteert zowel naar interne als externe belanghebbenden. Het samenwerkingsverband is in het kader van het ondersteuningsprofiel een prominente belanghebbende.

Samenwerkingsverbandniveau:

In het kwaliteitsbeleid van het samenwerkingsverband speelt het ondersteuningsprofiel ook een rol. Conform afspraken in het kwaliteitsbeleid wordt iedere school geaudit. De wijze waarop dit inhoudelijk en procesmatig wordt uitgezet, zal uitgewerkt worden in het kwaliteitsbeleid van het samenwerkingsverband.

De resultaten van de audit worden verwerkt in de beleidsontwikkeling van de school; de resultaten van de gezamenlijke audits van alle scholen wordt gebruikt voor de beleidsontwikkeling van het samenwerkingsverband.

2. Onderwijsconcept

- Onze school staat voor christelijk onderwijs op reformatorische grondslag.
- We willen kinderen winnen voor een leven met de Heere. Daarbij geven we een centrale plaats aan de verkondiging van Gods grote daden.
- Ons onderwijs beoogt de leerling voor te bereiden op een plaats in de maatschappij door hen te vormen tot een verantwoordelijke (d.i. zelfstandige en dienstbare) persoonlijkheid. Het ontwikkelen van deze zelfstandigheid ziet het als een opgave.
- We zien de leraar als degene die door middel van overdracht en vorming een bijdrage levert aan de persoonlijkheidsontwikkeling van de leerlingen. Daarnaast wordt eveneens gehecht aan handelingsruimte voor de leerlingen om aan de beoogde zelfstandigheid vorm te kunnen geven.
- We kennen een relatiegericht schoolklimaat. Zonder relatie geen prestatie! Tussen leraar en leerling en tussen leerlingen onderling dient sprake te zijn van respect en meeleven; Dit klimaat wordt gekenmerkt door gezag, liefde, verantwoordelijkheidsgevoel, geduld, inlevingsvermogen, oprechtheid, voorleven en het bieden van ruimte voor het uiten van emoties;
- Binnen ons onderwijs wordt de leerkracht opgevat als gezagsdrager; hij blijft initiator en richtinggever van de opvoeding en het leerproces.
- Wij onderkennen het belang van de uniciteit van elk kind. We houden rekening met de persoonsgebonden mogelijkheden van de leerlingen. Daar waar mogelijk wordt de competentie van de leerling gestimuleerd door leerlingen te ondersteunen en te bemoedigen.
- Vanuit de bijbel blijkt het verschil in gaven en talenten. Ons onderwijs dient dan ook uit te gaan van verschillen in mogelijkheden tot leren bij kinderen en dient in het geven van onderwijs daar ook mee om te gaan door het bieden van onderwijs op maat. We doen dit binnen het leerstofjaarklassensysteem door adaptief onderwijs (het gevolgde BAS-traject)en door

handelingsgericht te werken (HGW), waarbij gestreefd wordt naar optimale differentiatie en waarbij alle leerkrachten op de hoogte zijn van de zorgbehoeften van hun leerlingen.
- Het is onze opdracht om de gaven en talenten, zowel wat betreft hoofd, hart en handen, die de leerlingen gekregen hebben ten volle te ontplooien. We proberen van ieder kind de eigen en unieke mogelijkheden te ontdekken en deze aan te spreken.
- Vanuit dit perspectief worden leerlingen met diverse sociaal-emotionele en/of leerproblemen door de school zo goed mogelijk opgevangen. Er is grote bereidheid hiervoor. Gezocht wordt naar passende zorg voor iedere (zorg-) leerling.
- Om ervoor te zorgen dat de leerlingen zich competent blijven voelen, passen we de leertaak aan aan hun mogelijkheden. We doen dat planmatig, op basis van de gegevens die we krijgen uit observaties en het leerlingvolgsysteem. We hanteren een systematiek rond zelfstandig werken, waardoor de leerkracht ruimte krijgt om te differentiëren.
- Het verantwoord omgaan met verschil in gaven en talenten geldt ook voor leerlingen onderling. Zij zijn afhankelijk van elkaar, dienen rekening te houden met elkaar en dienstbaar te zijn voor elkaar. Dit komt b.v. tot uiting bij samenwerkend leren.
- Zowel leerlingen als leerkrachten hebben de roeping een goed rentmeester te zijn in verantwoordelijkheid voor zichzelf en de ander. Dit kan slechts in afhankelijkheid van God, van wie we al onze hulp en kracht mogen en kunnen verwachten.
- We streven naar openheid in het contact met het gezin (c.q. de ouders.) Juist waar het gaat om de zorg voor leerlingen met specifieke behoeften zijn deze contacten van groot belang. Daarnaast participeren ouders binnen de school als hulpouder, b.v. bij het lezen. Ook worden ouders betrokken bij onderwijskundige thema's in het kader van kwaliteitszorg binnen de school op oudergespreksmorgens en – avonden.
- Ook het welbevinden van de leerlingen, met name de leerlingen met specifieke zorgbehoeften is onze dagelijkse zorg. Elke leerkracht op onze school zorgt voor zowel lichamelijke als psychische veiligheid van alle kinderen, door een positieve relatie aan te gaan met elk kind in zijn of haar groep. Elk kind mag er zijn en heeft recht op volledige acceptatie, zowel van de leerkracht als de medeleerlingen.

3. Onze zorgstructuur

Onze school is aangesloten bij het reformatorisch landelijk samenwerkingsverband Berseba.
Berseba zorgt ervoor dat kinderen die dat nodig hebben extra ondersteuning krijgen in het onderwijs. Dat doen ze door de scholen een basisbedrag te geven voor ondersteuning van leerlingen, het verstrekken van arrangementen, b.v. ambulante begeleiding voor een leerling met ondersteuningsbehoefte of extra geld voor de inzet van een onderwijsassistente.
Samen met de basisscholen zorgen ze voor een dekkend aanbod voor voorzieningen voor leerlingen die complexe ondersteuningsvragen hebben in de regio.

Binnen de zorgstructuur zijn verschillende niveaus te onderscheiden:

- De zorg op groepsniveau.
- De zorg op schoolniveau.
- De zorg op bovenschools niveau.

Op onze school is de ondersteuningsstructuur als volgt opgebouwd:

- **De zorg op groepsniveau.**

Stap 1: Goed onderwijs in de groep

Onze school heeft binnen het samenwerkingsverband afspraken gemaakt over het niveau van basisondersteuning dat de school kan bieden.
Onderdeel van de basisondersteuning is, dat onze school haar basiskwaliteit op orde heeft, het dagelijkse onderwijs altijd op de leerling afstemt (handelingsgericht werken), een interne ondersteuningsstructuur heeft en een aantal preventieve en licht curatieve interventies kan uitvoeren, zoals het begeleiden van leerlingen met dyslexie en dyscalculie en het bieden van begeleiding op het gebied van gedrag.

De school heeft continu zicht op de ontwikkeling van leerlingen. (zie ook hoofdstuk 5)
De leerkracht is de eerstverantwoordelijke voor het volgen van de ontwikkeling en de leervorderingen van de leerlingen. Dit houdt in dat de leerkracht problemen tijdig signaleert door de leervorderingen systematisch te volgen en door het gedrag en de werkhouding te observeren.

De leerlingen ontwikkelen zich in een veilige omgeving. Ze dienen zich aantoonbaar veilig te voelen binnen de groep en op school. De veiligheid wordt jaarlijks gemeten en besproken met de ouders. De Kanjermethode draagt bij aan een veilig leefklimaat voor de leerlingen, aan anti pestbeleid en het afhandelen van ruzies en conflicten. De school volgt het Unicoz-protocol voor medisch handelen.
Tijdens de periodieke groeps- en leerlingenbespreking vindt er overleg plaats met de intern begeleider. Tijdens dit overleg worden onder andere de ontwikkeling en de leervorderingen besproken. Dit gebeurt aan de hand van observatiegegevens van de leerkracht en de toetsresultaten. Wanneer er afspraken gemaakt worden over hulp/begeleiding in of buiten de groep, dan is de leerkracht verantwoordelijk voor de uitvoering ervan.
Tijdens dit overleg wordt er ook besproken voor welke leerlingen hulp van buiten de school noodzakelijk is. De leerkracht onderhoudt de contacten met de ouders over de zorgleerlingen.

Ouders en leerlingen zijn nauw betrokken bij de school en de leerlingenondersteuning.
Ouders worden d.m.v. rapporten en voortgangsgesprek(ken) op de hoogte gehouden van de ontwikkeling van hun kind. De leerkrachten vragen ouders naar hun eigen ervaringen met hun kind. Ook voeren leerkrachten kindgesprekken. Dit om eigenaarschap van leerlingen te vergroten t.a.v. het eigen leerproces.

In overleg met ouders en het kind worden afspraken gemaakt over begeleiding en ondersteuning van het kind binnen de groep. Bij overdracht naar een andere basisschool en naar het voortgezet onderwijs wordt een onderwijskundig rapport opgemaakt.

Stap 2: Differentiatie in de groep
De leerkracht ondersteunt groepjes of individuele leerlingen in de klas bij hun sociaal-emotioneel functioneren, hun werkhouding of het leren en houdt daarbij rekening met de unieke capaciteiten van het kind. Hij gebruikt de kennis en ervaring van ouders en betrekt hen bij de ondersteuning.

- **De zorg op schoolniveau.**

Stap 3: Leerlingbespreking met ib'er
Op schoolniveau is de intern begeleider de centrale persoon die alle zaken met betrekking tot de leerlingenzorg in de school aanstuurt. Taken die hierbij behoren zijn o.a. het houden van groeps- en leerlingenbesprekingen, het zitting hebben in het ondersteuningsteam, het evalueren van opbrengsten, het houden van oudergesprekken, het leiden van de overdrachtsbesprekingen aan het einde van het schooljaar.

De school heeft continu zicht op de ontwikkeling van leerlingen en werkt opbrengst- en handelingsgericht.

Zij volgt van de prestaties en de ontwikkeling van leerlingen systematisch lopende het gehele schooljaar. De onderwijsbehoeften worden in kaart gebracht aan de hand van stimulerende en belemmerende factoren per leerling.
Leerkrachten analyseren 2 keer per jaar de leerling- en groepsontwikkeling en passen hier hun aanbod op aan (in overleg met intern begeleider en/of directie).

Stap 4: Bespreking in het ondersteuningsteam

Heel vaak kan de ondersteuning door onze school zelf georganiseerd en gegeven worden. Op onze school is de leerkracht als eerste verantwoordelijk voor de begeleiding en ondersteuning van de leerlingen. Als hij/zij er zelf niet uitkomt, zal advies gevraagd worden aan collega's of de intern begeleider. Zo nodig voert de leerkracht een uitgebreider gesprek over de leerling met de intern begeleider.
Drie keer per jaar komt een medewerker van Driestar educatief op school voor een geplande consultatie. Hierbij vindt een gesprek plaats tussen de leerkracht, de ouders, de intern begeleider en een medewerker van de begeleidingsdienst. Veelal is dat een orthopedagoog. Daarnaast kunnen ook andere bij de leerling betrokken instanties aanschuiven (Schoolmaatschappelijk werk, ergotherapeut, logopedist etc.) Samen vormen zij het ondersteuningsteam van de school.
Soms is de situatie zo complex, dat in ons ondersteuningsteam ook iemand van het Centrum voor Jeugd en Gezin aanwezig zal zijn. Dan wordt in samenspraak met de ouders bepaald welke ondersteuning een leerling nodig heeft en waar deze het beste plaats kan vinden.
De doelstelling van het ondersteuningsteam is tweeledig:

- zoveel mogelijk leerlingen in het reguliere onderwijs behouden met behulp van een ondersteuningsaanbod op basis van hun onderwijsbehoeften, waarbij minimaal de in het samenwerkingsverband afgesproken kwaliteit wordt geleverd en dat wordt uitgevoerd in samenhang met mogelijke gezinsondersteuning.
- leerlingen, waarvoor het reguliere onderwijs (tijdelijk) onvoldoende ondersteuningsmogelijkheden te bieden heeft, zo snel mogelijk (tijdelijk) op de juiste plek elders met het juiste aanbod en de gewenste kwaliteit een onderwijsplek te bieden in samenhang met mogelijke gezinsondersteuning.

- **De zorg op bovenschools niveau.**

Stap 5: Externe ondersteuning en bespreking in het loket van Berséba

Sommige leerlingen hebben meer ondersteuning nodig dan de school met eigen mogelijkheden kan bieden. In dat geval spreken we van extra ondersteuning. Binnen het samenwerkingsverband zorgen we ervoor dat deze leerlingen de juiste extra ondersteuning krijgen aangeboden . Dat kan door inschakeling van ambulante begeleiding of andere ondersteuning bij ons op school (een arrangement) of (tijdelijke) plaatsing op een andere (speciale) school.
Ook hierbij is de intern begeleider de centrale persoon. Dit betreft met name de contacten met de verschillende externe personen en instanties die betrokken zijn bij de hulp/begeleiding van deze leerlingen.
Daarnaast coördineert de intern begeleider de aanmeldingen voor onderzoek voor psychologische- en sociaal-emotionele onderzoeken bij Driestar Educatief (dyslexieonderzoeken). Ook heeft de ib-er zitting in het ondersteuningsteam van de school en zorgt zij voor de schoolinterne informatie. Zij bezoekt ook de netwerkbijeenkomsten van het samenwerkingsverband.
Het loket van Berséba bestudeert het dossier van de leerling en geeft advies of kent een arrangement toe (bijvoorbeeld ambulante begeleiding). Als er geen andere oplossing is adviseert het loket de school om samen met de ouders een toelaatbaarheidsverklaring aan te vragen bij Berséba.

De school draagt leerlingen zorgvuldig over.

We hanteren een principe van warme overdracht in de overgang vanuit:

- een voorschoolse voorziening
- de vorige basisschool van de leerling (bij PO-schoolwissel/verhuizing)
- de leerjaren binnen de eigen school
- het voortgezet onderwijs (PO-VO overdracht).

Dit met als doel om een doorlopende leerlijn te behouden/creëren.

Stap 6: Een arrangement op een andere school

Met een toelaatbaarheidsverklaring kunnen leerlingen onderwijs krijgen op een school voor speciaal (basis)onderwijs. Als ook jeugdhulp in gezet moet worden, wordt zo mogelijk een onderwijszorgarrangement afgegeven. De school helpt de ouders bij de aanmelding.

4. Kengetallen

In het schooldocument verantwoordt de school een aantal van belang zijnde kengetallen. Deze kengetallen worden jaarlijks geactualiseerd.

Toetsopbrengsten

De school rapporteert de toetsopbrengsten in deel B van het Schooldocument 2019-2023. Het schooldocument is op school aanwezig.

Toezichtsarrangement

De school heeft van de inspectie in 2016 het basisarrangement toegekend gekregen.

5. Het leerlingvolgsysteem

We volgen onze leerlingen, vanaf hun eerste schooldag tot het moment dat ze de school verlaten, in hun ontwikkeling. Hoewel cijfers daarin een aanzienlijke rol spelen proberen we de leerlingen in hun totaliteit te zien. Het gaat niet alleen om cognitieve kennis, maar ook om de sociaal-emotionele ontwikkeling.

De ontwikkeling van de kleuters wordt gevolg met Leerlijnen Jonge Kind. (LJK). Dit systeem werkt met ontwikkelingslijnen. In deze lijnen wordt aangegeven waar een leerling op een bepaald moment qua ontwikkeling zou moeten zitten.

Achterstanden worden tijdig gesignaleerd en besproken. Leerlingen die voorlopen in hun ontwikkeling worden op tijd opgemerkt. We stemmen ons onderwijsaanbod af op de ontwikkelbehoeften van leerlingen.

Alle leerlingen in groep 2 maken in januari de Cito-toetsen ‘Rekenen voor Kleuters 2’ en ‘Taal voor kleuters 2’.

Ook hoogbegaafdheid willen we tijdig signaleren en hierop anticiperen. Hiervoor maken we gebruik van de observatielijsten van de SiDi-R.

De leerlingen van groep 3 tot en met 8 krijgen in februari en aan het einde van het jaar een rapport mee. Elke leerling is gebaat bij een ononderbroken ontwikkelingslijn. Daarom leggen we alle gegevens vast in het leerlingvolgsysteem ParnasSys.

Vanaf groep 3 tot en met groep 8 maken de leerlingen op twee momenten Cito-toetsen: januari/februari en mei/juni. De resultaten van de toetsen worden gebruikt om het onderwijs af te temmen op de individuele behoeften van de leerlingen. Daarnaast worden ze ook gebruikt om ons onderwijs te evalueren.

Als pedagogisch leerlingvolgsysteem wordt ZIEN gebruikt. Er wordt per leerling een vragenlijst ingevuld, zowel door de leerling zelf als door de leerkracht. Na deze signalering geeft het programma adviezen om extra zorg te bieden. Deze hulp wordt geboden voor bijvoorbeeld sociale autonomie, sociale flexibiliteit, impulsbeheersing, inlevingsvermogen en sociaal initiatief. Aan de hand van de indicatie uitspraken kan door de leerkracht een hulpplan worden opgesteld.

De uitslag van de vragenlijst in ZIEN is de basis voor een sociaal-emotionele gespreksavond met de ouders.

Het volgen van de leerlingen resulteert in het aansluiten bij de onderwijsbehoeften van de verschillende leerlingen in de groep. Daarom zijn in alle groepen eerdere differentiatieniveaus bij de vakgebieden rekenen, taal, spelling en begrijpend lezen.

De niveaus worden aangegeven door kleurcodering:

Rood : leerlingen die ver bovengemiddeld presteren.

Wit : leerlingen die op gemiddeld niveau presteren.

Blauw : leerlingen die beneden gemiddeld niveau presteren.

6. Basisondersteuning

De basisondersteuning bestaat uit een aantal onderdelen waarover binnen het samenwerkingsverband inhoudelijke afspraken zijn gemaakt. De basisondersteuning bestaat uit twee onderdelen: basiskwaliteit (paragraaf 5.1) en preventieve en licht-curatieve ondersteuning (5.2). De mate waarin onze school hieraan voldoet is als bijlage opgenomen. Belangrijke onderlegger bij de basisondersteuning zijn ook de uitgangspunten van het concept ‘handelingsgericht werken’.

Basiskwaliteit

onderwijsleerproces	
Duidelijk	
De leerkrachten leggen de leerstof op een duidelijke manier uit aan de leerlingen.	
De leerkrachten sluiten bij nieuwe leerstof aan op de voorkennis van de leerling. Die voorkennis wordt gebruikt als brug naar de nieuwe kennis. Ze maken bij de uitleg gebruik van voorbeeldwerkjes, stappenplannen, modellen en schema’s. Tijdens de instructie doen ze nadrukkelijk (hardop denkend) voor hoe een probleem opgelost kan worden, hoe een opdracht uitgevoerd moet worden, welke deelstappen ze volgen. De nieuwe leerstof wordt daarna onder nauwgezette begeleiding van de leerkracht ingeoefend. Leerlingen gaan pas zelfstandig aan de slag, wanneer de leerkracht geconstateerd heeft dat de leerlingen zelfstandig aan de slag kunnen. Deze manier van uitleggen wordt in alle groepen toegepast.	
De leerkrachten gaan steeds na of de leerlingen de uitleg en de opdrachten begrijpen.	
De leerkrachten laten de leerlingen tijdens de instructie vertellen hoe ze het gedaan hebben (oplossingsstrategie). Of de leerstof begrepen is controleren ze door de stof te laten samenvatten. Na de start van de verwerking vindt een	

controlerondje plaats. De leerkrachten gaan dan na of de leerlingen de taak op de juiste wijze uitvoeren. Na afloop van de les bespreken ze het werk kort na. Ze corrigeren en beoordelen dan (steekproefsgewijs) het gemaakte werk.

Taakgericht

De leerkrachten zorgen voor een duidelijke structuur in de onderwijsactiviteiten.

De leerkrachten vertellen de leerlingen aan het begin van de dag wat ze gaan doen (bordplan / pictogrammen). Ze vertellen aan het begin van elke les het doel van de les. De leerkrachten geven een duidelijk overzicht van de les (b.v. via het bordplan). Ze maken de leerlingen duidelijk wat er op de verschillende momenten tijdens de les van hen verwacht wordt. Ze zorgen dat er duidelijkheid is over het 'wat' en het 'hoe' van de opdrachten. Dat er duidelijkheid is over 'wat te doen indien klaar'. Dit resulteert er in dat de leerlingen zich goed kunnen richten op de lesactiviteiten.

Het onderwijsleerproces wordt gekenmerkt door orde en rust.

De lessen beginnen steeds op tijd. Er zijn weinig tot geen onnodige lesverstoringen. Onacceptabel gedrag van leerlingen wordt niet geaccepteerd. In de groepen is sprake van orde en rust. Er worden duidelijke klassenregels gehanteerd. Er heerst een taakgerichte werksfeer.

De leerkrachten geven de leerlingen feedback op hun werkhouding en taakaanpak.

De leerkrachten evalueren regelmatig met de leerlingen (groepsgewijs of individueel) hoe hun werkhouding, hun taakaanpak is. Wat gaat goed en wat kan beter. Ze nemen hier de tijd voor. Daar waar nodig gaan ze individueel met leerlingen in gesprek.

Activerend

De leerkrachten stimuleren de leerlingen om steeds actief mee te doen en mee te denken.

Tijdens de uitleg laten de leerkrachten de leerlingen zoveel mogelijk zelfstandig of in groepjes actief meedoen. Ze laten hen meewerken. (op bv. kladpapier). Ze passen activerende werkvormen toe (bv. denken-delen-uitwisselen). Ze stellen open vragen die leerlingen aanzetten tot denken. Ze geven de leerlingen opdrachten die hen stimuleren om actief mee te denken. Ze kijken gemaakt werk zoveel mogelijk direct samen met de leerlingen na.

De leerkrachten laten de leerlingen regelmatig en op een doelmatige wijze samenwerken.

De leerkrachten creëren situaties waarbij leerlingen (in groepjes) leren van en met elkaar; elkaar vragen stellen en reflecteren op groepsresultaten. Ze leren de leerlingen om op een goede wijze samen te werken. Er zijn afspraken over de wijze waarop leerlingen moeten samenwerken. De leerkrachten bespreken deze regels met de leerlingen en oefenen deze met de leerlingen, zodat ze de regels goed leren toe te passen.

Resultaatgericht

De leerkrachten hebben hoge verwachtingen van de resultaten van de leerlingen.

In de contacten met de leerlingen laten de leerkrachten merken dat ze hoge verwachtingen van ze hebben en dat ze ook niet 'accepteren' dat leerlingen beneden verwachting presteren.

In de groepen wordt gewerkt met streefdoelen voor de basisvaardigheden.

Voor zowel de methodegebonden toetsen als de niet-methodegebonden toetsen (inclusief pedagogisch LVS) zijn per groep streefdoelen geformuleerd (uitgesplitst voor meerdere niveaus). Zowel de resultaten van de groep als geheel, als de resultaten van de individuele leerlingen worden door de leerkrachten vergeleken met de streefdoelen.

De leerkrachten evalueren nauwgezet de resultaten die de leerlingen halen.

De resultaten die behaald worden bij de methodegebonden-toetsen, de niet-methodegebonden toetsen en bij de observatie-instrumenten worden door de leerkrachten nauwgezet geanalyseerd (foutenanalyse) en geïnterpreteerd. Dit gebeurt op groepsniveau en op leerling-niveau. Op basis hiervan bepalen ze het vervolgaanbod voor de (sub)groep en/of voor individuele leerlingen. Conclusies en afspraken worden vastgelegd en na verloop van tijd geëvalueerd.

De leerkrachten gaan met de leerlingen in gesprek over de door hen behaalde resultaten.	
De leerkrachten spreken (klassikaal of individueel) met de leerlingen over de door hen behaalde leerresultaten (leerlingenwerk en toetsen). Presteren ze op het te verwachten niveau? Is hun werkhouding en taakaanpak voldoende? De leerkrachten hebben hierbij ook aandacht voor de positieve aspecten.	
Afgestemd	
De leerkrachten stemmen de leerstof af op de verschillen in onderwijsbehoeften tussen leerlingen	
De leerkrachten maken structureel gebruik van de mogelijkheden die de methoden bieden om te differentiëren in het aanbod (bijvoorbeeld herhalingsstof, verrijkingsstof en compacting). De afstemming is gericht op zowel zwakkere als op meer begaafde leerlingen. Indien nodig gebruiken ze hiertoe toereikende, additionele leermaterialen. Over de afstemming van het aanbod zijn schoolafspraken gemaakt, die nageleefd worden in alle groepen. Er zijn criteria vastgelegd waarmee is aangegeven wanneer leerlingen aangepaste leerinhouden krijgen aangeboden.	
De leerkrachten stemmen de instructie af op verschillen in onderwijsbehoeften tussen de leerlingen.	
Waar nodig differentiëren de leerkrachten op planmatige wijze in de uitleg van de leerstof. Ze richten zich expliciet tot 'zwakkere' (instructieafhankelijke) leerlingen, geven deze leerlingen vaker beurten en extra voorbeelden, bieden aparte voor-, verlengde, of neveninstructie aan. 'Goede' leerlingen worden tijdens de instructie eveneens aangesproken, bijvoorbeeld door het stellen van moeilijker vragen. Ze zetten leerlingen voor wie de instructie niet is bedoeld, eerder aan het werk.	
De leerkrachten stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in onderwijsbehoeften tussen de leerlingen.	
Bij de verwerking van de leerstof is, waar nodig, sprake van planmatige differentiatie: De leerkrachten geven de leerlingen aan hun niveau en tempo aangepaste verwerkingsopdrachten (bijvoorbeeld verdiepingsopdrachten of keuzeopdrachten).	
De leerkrachten stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.	
Naar aanleiding van geconstateerde uitval bij toetsen breiden de leerkrachten voor bepaalde vakgebieden de onderwijstijd voor (sub)groepen of voor individuele leerlingen aantoonbaar uit. Dit vindt plaats in reguliere lessen en/of op momenten van zelfstandig werken. Voor bepaalde leerlingen vergroten ze de onderwijstijd door het geven van huiswerk. In sommige gevallen besteden ze juist minder tijd aan een bepaald leergebied ten gunste van een ander leergebied.	
schoolklimaat	
Betrokkenheid	
De leerkrachten geven de leerlingen positieve persoonlijke aandacht.	
De leerkrachten nemen de tijd voor de leerlingen; 'ze zijn er voor hen'. Bij problemen ontvangen de leerlingen persoonlijke begeleiding. De leerkrachten hebben aandacht voor de persoonlijke situatie van de leerlingen. Ze stimuleren de leerlingen aandacht te hebben voor elkaar.	
De leerkrachten bevorderen het zelfvertrouwen van de leerlingen.	
De leerkrachten luisteren goed naar de leerlingen en spreken positief over hen. Ze waarderen de inbreng van leerlingen. Ze hebben hoge verwachtingen van de leerlingen en 'stralen dat uit'. De leerkrachten geven de leerlingen veel positieve feedback. Ze laten de leerlingen veel succeservaringen opdoen.	
Sfeer	
De leerkrachten stimuleren leerlingen op een respectvolle manier met elkaar om te gaan	

De leerkrachten stimuleren dat leerlingen elkaar accepteren zoals ze zijn en met elkaar omgaan volgens algemeen aanvaarde normen. Ze stimuleren leerlingen samen te werken, naar elkaar te luisteren en zorg te hebben voor elkaar. Ze staan niet toe dat leerlingen worden uitgelachen, geïntimideerd of gediscrimineerd.

De leerkrachten begeleiden de leerlingen bij het respectvol omgaan met elkaar.

De leerkrachten leren de gedrag- en omgangsregels aan door er systematisch en consequent aandacht aan te besteden in alle groepen. Ze laten de leerlingen weten wat het gewenste gedrag is en laten dit gedrag ook zelf zien. De leerkrachten spreken positieve verwachtingen uit naar de leerlingen over hoe ze met elkaar omgaan. Ze begeleiden leerlingen bij het zelf oplossen van ruzies of misverstanden.

Veiligheid

Naar aanleiding van onderzoek naar de veiligheidsbeleving en analyse van de incidentenregistratie onderneemt de school gerichte acties.

De schoolleiding zorgt ervoor dat de gegevens uit de incidentenregistratie geanalyseerd worden met het oog op evaluatie en verbetering van het veiligheidsbeleid. Conclusies en daaraan gerelateerde plannen worden besproken binnen het team en vastgelegd. Er hebben zich nog geen echte incidenten die noemenswaardig zijn voorgedaan.

De personeelsleden weten hoe ze moeten handelen bij incidenten.

Er is vastgelegd (bijvoorbeeld in een pestprotocol, gedragscode of draaiboek) hoe gereageerd wordt op incidenten en deze procedures zijn bij alle betrokkenen bekend. Duidelijk is hoe schending van afspraken bestraft wordt, welke sancties getroffen moeten worden (zoals schorsing of verwijdering) wie daarbij een rol spelen en wat ieders verantwoordelijkheid is.

leerstofaanbod

Volledig aanbod

Bij de aangeboden leerinhouden voor 'Nederlandse taal' en 'Rekenen en wiskunde' betrekken de leerkrachten alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.

De leerinhouden uit de gebruikte methoden zijn dekkend voor alle kerndoelen. In de gebruikte registratiemappen (groepsmappen e.d.) van de diverse groepen laten de leerkrachten zien dat de leerinhouden ook feitelijk worden aangeboden.

Gelegenheid tot leren

De school biedt de leerinhouden voor 'Nederlandse taal' en 'Rekenen en wiskunde' aan zoveel mogelijk leerlingen aan tot en met het niveau van leerjaar 8.

Dit geldt in principe voor alle leerlingen. Wanneer dat niet gebeurt, kan de school dat uitleggen. Dit wordt voor die leerlingen vastgelegd. Deze leerlingen krijgen dan wel alle leerstofdomeinen aangeboden op of net onder het niveau van het minimumprogramma van groep 8.

De gebruikte methoden kennen een goede doorgaande leerstoflijn.

De groepen 1 en 2 werken met een beredeneerd en vastgelegd aanbod dat aansluit op de leerinhouden van groep 3 tot en met 8. In de leerjaren 3 tot en met 8 worden de methoden structureel, volledig en op elkaar aansluitend gehanteerd. Wanneer er geen methoden zijn, dan zijn de leerinhouden beschreven in leerlijnen met tussendoelen.

De leerinhouden bij Nederlandse taal passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen.

De school biedt een taalrijke omgeving die goed afgestemd is op de op school aanwezige leerlingenpopulatie. Wanneer een groot deel van de leerlingen met taalachterstanden binnenkomt (20 % of meer), wordt gewerkt met een beredeneerd en vastgelegd aanbod voor Nederlandse taal dat past bij de onderwijsbehoeften van deze leerlingen. Er is voldoende aandacht voor woordenschatontwikkeling en spreek- en luistervaardigheid, ook buiten de taallessen om, passend bij de leerling-populatie.

Het leerstofaanbod in groep 1 sluit goed aan op de ontwikkeling van de instromende leerlingen.

Scholen die samenwerken met een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf met een VVE-aanbod sluiten met hun aanbod aantoonbaar bij het voorschoolse programma aan. In alle andere gevallen is sprake van een goede aansluiting van het leerstofaanbod op het niveau (beginsituatie) van het instromende kind.

Toerusten en vormen

De school heeft een specifiek aanbod om sociale competenties te ontwikkelen.

De leerkrachten werken in de groepen 1 tot en met 8 systematisch aan de bevordering van de sociaal-emotionele ontwikkeling (zelfbeeld, zelfstandigheid, omgaan met emoties), aan de sociale vaardigheden (samenwerken, zelfredzaamheid, omgaan met conflicten, etc.) en aan houdingen/vaardigheden (zelfsturing, omgaan met verschillen, democratisch handelen, sociale en maatschappelijke verantwoordelijkheid, moreel kunnen oordelen, etc.). Hierover zijn schoolbrede afspraken gemaakt.

De school heeft een aanbod gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie.

De school bevordert een verantwoorde deelname aan en betrokkenheid bij de samenleving. De leerkrachten schenken aandacht aan de bevordering van algemeen gangbare sociale competenties. Ze bevorderen basiswaarden en de kennis, houdingen en vaardigheden voor participatie in de democratische rechtsstaat. De leerkrachten brengen burgerschap en sociale integratie ook zelf in de praktijk.

zorg en begeleiding

Leerlingenbegeleiding

De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.

De leerkrachten volgen de prestaties en ontwikkeling van de leerlingen met landelijk genormeerde, valide en betrouwbare methodeonafhankelijke toetsen en observatie-instrumenten. Tenminste op het gebied van Nederlandse taal en rekenen en wiskunde, de sociaal-emotionele ontwikkeling, aangevuld met gestructureerde observaties in groep 1 en 2. De toetsen worden in alle groepen bij alle leerlingen 2x per jaar afgenomen. Voor de leerlingen in de aanvangsgroepen wordt tenminste één keer in de kleuterperiode een toets afgenomen voor taalontwikkeling en wiskundige oriëntatie.

De leerkrachten volgen systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.

De leerkrachten bepalen in alle groepen regelmatig de prestaties en ontwikkeling van de leerlingen met behulp van dagelijks leerlingenwerk, observatie-instrumenten, methodegebonden toetsen en niet-methodegebonden toetsen. Ze doen dit in ieder geval voor Nederlandse taal, rekenen en wiskunde en sociale competenties. De leerkrachten analyseren zowel op leerling-niveau als op groepsniveau (foutenanalyse).

Analyse van opbrengsten leidt daar waar nodig voor groepjes leerlingen of voor individuele leerlingen tot aanpassing van het onderwijs.

In de groepsadministratie (groepsplannen, groepsmappen enz.) en/of in individuele hulpplannen leggen de leerkrachten vast wat de gevolgen van de analyse en de interpretatie daarvan zijn voor de afstemming van het onderwijs (leerstofinhoud, de onderwijstijd, het didactisch en/of het pedagogisch handelen) aan individuele of groepen leerlingen.

De school stelt, indien nodig, voor leerlingen een ontwikkelingsperspectief vast, volgt en evalueert dit.

Voor de leerlingen die voor één of meerdere van de vakgebieden (rekenen, lezen, begrijpend lezen en/of spelling) niet het eindniveau groep 8 zullen halen, stelt de school een ontwikkelingsperspectief vast.

Tenminste eenmaal per jaar stelt de school voor iedere leerling vast of de ontwikkeling gunstiger, in overeenkomstig met of ongunstiger is dan het vastgestelde ontwikkelingsperspectief. Op basis hiervan wordt het ontwikkelingsperspectief, in overleg

met ouders en zo mogelijk de leerling, indien nodig bijgesteld. De gevolgen daarvan voor het onderwijsaanbod worden vastgelegd.

Leerlingenzorg

De leerkrachten signaleren vroegtijdig welke leerlingen bijzondere zorg nodig hebben.

Op basis van het gebruikte leerlingvolgsysteem (zowel methodegebonden als niet-methodegebonden) zijn voor alle binnen de school gebruikte toetsen en observatieinstrumenten eenduidige criteria vastgelegd waarmee leerkrachten inzichtelijk maken bij welke leerlingen leerachterstanden te groot zijn en/of de ontwikkeling stagneert. Deze criteria waarmee de extra onderwijsbehoeften bepaald worden zijn bij alle leerkrachten bekend.

Op basis van de analyse van de verzamelde gegevens bepalen de leerkrachten de aard van de zorg voor de leerlingen.

In geval van gesignaleerde achterstanden en/of stagnerende ontwikkeling analyseren de leerkrachten de verzamelde gegevens over het actuele leer- en ontwikkelingsproces (school, groep, leerkracht, thuissituatie). Deze analyse wordt zo nodig gevolgd door diagnostisch onderzoek om aard en oorzaak scherper te krijgen. Vervolgens krijgt op grond hiervan de extra zorg een concrete en passende invulling. Bij de bepaling van de zorg houden de leerkrachten nadrukkelijk rekening met de stimulerende (positieve aspecten en belemmerende factoren. Deze gebruiken ze bij het bepalen van de aard van de zorg.

De leerkrachten hebben inzicht in de specifieke onderwijsbehoeften van de leerlingen.

De leerkrachten hebben per leerling de onderwijsbehoeften inzichtelijk vastgelegd. Dit betreft de onderwijsbehoefte met betrekking tot onderwijstijd, instructie, leerstof en verwerking. Maar ook de specifieke onderwijsbehoeften in geval van geconstateerde leer- en gedragsproblemen (dyslexie, dyscalculie, ADHD enzovoort).

De leerkrachten voeren de zorg planmatig uit.

Voor alle leerlingen die overeenkomstig de criteria in aanmerking komen voor extra zorg, wordt de zorg tijdig in gang gezet. De beginsituatie is helder omschreven. Er worden concrete doelen geformuleerd. De activiteiten zijn concreet beschreven en gepland. Het moment en de wijze van evaluatie zijn vastgelegd. Één en ander is inzichtelijk vastgelegd in handelingsplannen (individuele plannen of groepsplannen). Vanuit de door hen gebruikte (school)documenten kunnen de leerkrachten laten zien dat er consequent wordt gewerkt aan de uitvoering van de zorg.

De leerkrachten evalueren regelmatig de effecten van de zorg.

Leerkrachten gaan aantoonbaar na of de doelen van de extra zorg gerealiseerd zijn en of de hulp adequaat was. Deze evaluatie leidt tot beredeneerde en vastgelegde keuzes voor het vervolgtraject. Hierbij zijn de leerkracht en de interne begeleider betrokken. Dit zorgt ervoor dat leerlingen steeds bij hen passende zorg ontvangen.

Doorstroom van leerlingen

De leerkrachten gebruiken de informatie van scholen en instellingen waar de leerlingen vandaan komen voor de begeleiding van de leerlingen.

De school vraagt informatie op van scholen en instellingen waar de leerlingen vandaan komen. De school gebruikt de informatie voor de begeleiding van leerlingen. Indien nodig wordt met de school of de instelling in contact getreden om onder andere de onderwijsbehoeften duidelijk(er) te krijgen.

De school maakt beredeneerde afwegingen bij de doorstroom van leerlingen binnen de school.

De school heeft beschreven welke procedures er gelden met betrekking tot de verlengde kleuterperiode, de overgang van groep 1 naar groep 2, de verkorte kleuterperiode, de overgang van groep 2 naar groep 3 en het mogelijk doubleren in de groepen 4 tot en met 8. Besluiten worden beargumenteerd (na het volgen van de juiste procedure) genomen en vastgelegd in het leerling-dossier. Alle betrokkenen zijn op de hoogte van de geldende procedures.

De school zorgt voor een 'warme overdracht' tijdens de schoolloopbaan van de leerlingen.

De leerkrachten 'dragen hun groep over' aan de leerkracht van de volgende groep. In een overgangsbespreking komen alle leerlingen aan de orde en worden vooral de onderwijsbehoeften van de groep als geheel en van de afzonderlijke leerlingen besproken. Wanneer de leerlingen naar het voortgezet onderwijs gaan is er een bespreking met een vertegenwoordiger van de vervolgschool. Ook hier komen vooral de onderwijsbehoeften van de leerlingen aan de orde.

Zorgstructuur

Er is structureel overleg tussen de leerkracht en de interne begeleider.

Er is periodiek overleg tussen de leerkracht en de interne begeleider over de zorg aan de leerlingen (minimaal 3x per jaar). Het effect van de geboden hulp wordt besproken. De inhoud van de contacten met ouders komt aan de orde. Knelpunten behorend bij de zorg aan de leerlingen komen aan de orde. Dit overleg leidt tot afspraken die vastgelegd worden en tijdens een volgend overleg geëvalueerd worden.

De school werkt daar waar nodig samen met externe organisaties en deskundigen.

De school werkt samen met Regionale Expertise Centra (REC's), scholen voor speciaal basisonderwijs (SBO) en andere instellingen, zodat indien nodig van hun kennis en inzet gebruik kan worden gemaakt, bij leerlingen bij wie de leerkrachten niet tegemoet kunnen komen aan hun specifieke onderwijsbehoeften. Deze inbreng van externen levert meer kennis op in het omgaan met de op school voorkomende leer/ en gedragsproblemen.

Er is regelmatig overleg tussen de interne begeleider en de schoolleiding over het functioneren van de leerlingenzorg.

De interne begeleider en de schoolleiding hebben regelmatig (minimaal 3 x per jaar) overleg over het functioneren van de zorg. Daarvoor zijn er een aantal vaste bespreekpunten. De interne begeleider rapporteert over de knelpunten en over het effect van genomen maatregelen naar aanleiding van eerder geconstateerde knelpunten. De conclusies n.a.v. de bespreking worden vastgelegd.

De verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden met betrekking tot de zorg is voor ieder duidelijk.

De verantwoordelijkheden, bevoegdheden en daarvan afgeleide taken van de verschillende betrokkenen (directeur, interne begeleider, coach, leerkracht en RT-er) met betrekking tot de leerlingenzorg zijn duidelijk omschreven en bij ieder bekend.

De leerkrachten zien zichzelf als de eerstverantwoordelijke voor wat betreft de zorg aan de leerlingen.

De regie over de zorg aan álle leerlingen ligt bij de leerkrachten en niet bijvoorbeeld bij de interne begeleiders. Dit betekent onder meer: Leerkrachten zijn het eerste aanspreekpunt voor de zorg aan de kinderen uit hun groep. Leerkrachten sturen de zorg aan, ook bijvoorbeeld als de leerling zorg buiten de groep krijgt. De leerkrachten voeren de zorg zoveel mogelijk zelf uit. De uitgevoerde zorg is overeenkomstig de op school gemaakte afspraken.

kwaliteitszorg

Voorwaarden voor kwaliteit

De school gaat actief na wat de onderwijsbehoeften zijn van de leerlingenpopulatie.

Het personeel heeft kennis van de kenmerken van de schoolbevolking. Ze kennen de onderwijsbehoeften (m.b.t. onderwijstijd, leerstofaanbod, instructietijd en verwerkingstijd).

De school stemt het onderwijsleerproces af op de onderwijsbehoeften van onze leerlingpopulatie.

De kennis van de onderwijsbehoeften van de leerlingen heeft aantoonbaar consequenties voor de inrichting van het onderwijsleerproces. Denk daarbij bijvoorbeeld aan onderwijstijd, leerstofaanbod, instructietijd en verwerkingstijd. Deze consequenties worden vastgelegd (b.v. in de groepsadministratie). Jaarlijks wordt dit geëvalueerd en indien nodig bijgesteld (b.va. binnen de groepsbespreking).

De school gaat na hoe leerlingen zich handhaven in het onderwijs.

De school weet hoe de oud-leerlingen functioneren in het vervolgonderwijs. De rapportage die de school vanuit het voortgezet onderwijs ontvangt over het functioneren van onze oud-leerlingen wordt systematisch geanalyseerd. Dit wordt vergeleken met de verwijsadviezen. Dit wordt besproken met vertegenwoordigers van het voortgezet onderwijs. Daar waar er aanleiding toe is, past de school het onderwijsleerproces aan. De conclusies naar aanleiding van de analyse worden vastgelegd.

Systeem van zelfevaluatie

De school plant elk jaar activiteiten in om de kwaliteit van het onderwijs te onderzoeken, te borgen, te verbeteren en openbaar te maken.

Dit is de kern van de kwaliteitszorg. De schoolleiding kan aantonen dat jaarlijks deze activiteiten ingepland worden. Bij openbaar maken gaat het om het afleggen van horizontale en verticale verantwoording.

De school heeft de doelen en activiteiten op het gebied van kwaliteitszorg vastgelegd in een kwaliteitsbeleidsplan.

Binnen de systematische aanpak van de kwaliteitszorg heeft de schoolleiding de doelen en activiteiten op het gebied van kwaliteitszorg vastgelegd in een kwaliteitsbeleidsplan. In het kwaliteitsbeleidsplan wordt ook beschreven wie wat op welk moment doet in dit proces en het is duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is. De doelen zijn meetbaar (in waarneembare effecten) en concreet (wat betreft de beoogde verbeteringen) uitgewerkt.

De schoolleiding zorgt voor systematische analyse van het onderwijsleerproces en de leerlingopbrengsten met als doel om tijdig zwakke plekken te signaleren.

De school meet de resultaten aan het eind van de basisschool d.m.v. een landelijk genormeerde eindtoets (of een vervangende, door de inspectie aanvaarde werkwijze). De school vergelijkt de eindresultaten met die van scholen met een vergelijkbare schoolbevolking. Ook vergelijkt ze de resultaten met de eigen doelstellingen hieromtrent. Daarnaast worden ook de resultaten van de leerlingen gedurende de schoolperiode voor in ieder geval Nederlandse taal en rekenen en wiskunde geëvalueerd. Er wordt geëvalueerd of het onderwijsleerproces voldoet aan dat wat hierover in het schoolplan en/of andere schooldocumenten is vastgelegd (visie/strategische doelen/beleidsdoelen). Een evaluatie omvat het betrouwbaar meten, analyseren en waarderen van het onderwijsleerproces met als doel te komen tot kwaliteitsverbetering van de school.

De school verzamelt systematisch feedback van personen van buiten de school over die aspecten die zij zelf ook evalueert.

De school vraagt feedback aan personen van buiten de school. Dit gebeurt over onderwerpen waar de school zichzelf op evalueert en/of over de manier van zelfevaluatie. De schoolleiding kan aantonen deze evaluatie te analyseren en de uitkomsten hiervan te betrekken in het bepalen van verbeteracties.

communicatie met ouders

Meedenken

De personeelsleden laten zich waar nodig informeren over de opvattingen en bevindingen van ouders over de ontwikkeling van hun kind op school en thuis.

De school neemt initiatief om een goed beeld te krijgen over de thuissituatie, de schoolbeleving, de begeleiding van kind en/of gezin door instellingen voor hulpverlening, de effecten van specifieke begeleiding, enzovoort. De bevindingen worden vastgelegd in notulen en/of leerlingdossiers.

De ouders/verzorgers van leerlingen worden betrokken bij de zorg aan hun kind.

Leerkrachten en/of interne begeleiders geven op duidelijke en begrijpelijke wijze aan wat hun beeld is van de ontwikkeling van het kind. Ze geven de ouders inzicht in de vorderingen m.b.t. de basisvaardigheden en in de in de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kind. Ze informeren ouders zo dat ouders begrijpen hoe zij tot dit beeld komen. Ze vragen of ouders dit beeld herkennen en eventuele zorgen kunnen meemaken. Leerkrachten en/of interne begeleiders gaan na welk beeld ouders hebben over de ontwikkeling van hun kind thuis en op school. Ze stellen samen met de ouders de onderwijsbehoefte

van het kind vast. Ze gaan samen met de ouders na wat de beste aanpak is voor het kind, op school en waar mogelijk ook thuis. Ze stemmen de aanpak op school af met ouders en zorgen ervoor dat deze aanpak voor ouders duidelijk en acceptabel is. Ze maken duidelijke afspraken over wie wat doet en over de manier waarop geëvalueerd wordt.

De school ondersteunt de ouders bij de aanpak van hun kind thuis.

De school organiseert wel eens een thema-avond met pedagogisch-didactische onderwerpen, zoals b.v. over de Kanjertraining. De school geeft voorlichting over de methoden die gebruikt worden (informatieavonden). Leerkrachten geven tips en ideeën over hoe ouders thuis op positieve en plezierige wijze de ontwikkeling van hun kind kunnen bevorderen. Leerkrachten stimuleren ouders om vanuit hoge verwachtingen met het kind om te gaan. Leerkrachten ondersteunen de ouders bij begeleiding van hun kind in de thuissituatie (huiswerkbegeleiding). Leerkrachten geven, indien nodig, ouders bruikbare adviezen ten aanzien van huiswerkbegeleiding.

contacten met externen

Functioneel

De school onderhoudt functionele contacten met voor- en naschoolse voorzieningen.

De school onderhoudt contacten met naschoolse voorzieningen gericht op overdracht van leerlingengegevens, op de aansluiting(sproblematiek) en op afstemming.

De school onderhoudt functionele contacten met scholen voor voortgezet onderwijs.

De school onderhoudt contacten met scholen voor voortgezet onderwijs, waar leerlingen naar zijn uitgestroomd. De contacten zijn gericht op overdracht van leerlingengegevens en de aansluitingsproblematiek, op afstemming en op voorlichting. De school heeft de afspraken over de nazorg van uitstromende leerlingen vastgelegd. De school ontvangt rapportages over de vorderingen van oud-leerlingen.

De school onderhoudt functionele contacten met de onderwijsadviesdienst(en).

De school heeft afspraken over dienstverlening door de onderwijsadviesdienst vastlgelegd. De school heeft daarin afspraken gemaakt over leerlingbegeleiding, systeembegeleiding. Vooraf worden duidelijke doelstellingen vastgelegd. De effecten van de begeleiding worden nagegaan en geëvalueerd.

De school neemt actief deel aan relevante netwerken.

De school is actief betrokken bij de activiteiten binnen het SWV. De school onderhoudt daar waar nodig contacten met instellingen voor jeugdhulpverlening, instellingen voor (geestelijke) gezondheidszorg enz., voor het op elkaar afstemmen van interventies.

schoolontwikkeling

Resultaatgericht

De schoolleiding stimuleert een resultaatgerichte cultuur en draagt dit uit.

In de schoolgids, het schoolplan en andere beleidsdocumenten wordt nadrukkelijk aangegeven dat de school streeft naar goede resultaten en hoge verwachtingen heeft van haar leerlingen en leerkrachten. De schoolleiding bewaakt de realisatie van de doelen (evaluatie en bijstellling). De schoolleiding controleert of afspraken nagekomen worden. De schoolleiding onderstreept steeds het belang van goede resultaten (ouderavonden, schoolkrant, personeelsvergaderingen, informele contacten enz.).

Het team werkt met schoolspecifieke streefdoelen.

Voor de niet-methodegebonden toetsen heeft de school per toets (inclusief pedagogisch LVS) en per groep streefdoelen geformuleerd die zijn afgestemd op onze schoolpopulatie. Het team stelt daarbij hoge doelen (hoge verwachtingen).

Het team werkt planmatig aan goede resultaten.

De schoolleiding laat zich informeren (of gaat zelf na) hoe de resultaten voor de verschillende groepen zich verhouden tot de streefdoelen (en de scores van scholen met een vergelijkbare populatie). Welk trends er waarneembaar zijn enz. Op basis van deze analyse worden, indien nodig verbeteracties in gang gezet. De conclusies en de verbeteracties worden vastgelegd. Na een vooraf bepaalde periode wordt gemeten wat de effecten zijn van de in gang gezette verbetering en vindt evaluatie en bijstelling plaats.

Wanneer de resultaten daar aanleiding toegeven wordt het onderwijsleerproces door het team nader geanalyseerd.

Het personeel bepaalt gezamenlijk welke aspecten van het onderwijsleerproces het nader wil analyseren (b.v. leertijd, inhoud instructie, gebruikte methoden enz.). Welke gegevens ze daarbij willen verzamelen, op welke manier en door wie. De uitkomsten vergelijken ze met bevindingen uit de vakliteratuur en/of bespreken ze met een extern deskundige.

De conclusies naar aanleiding van analyses worden besproken binnen het team.

Trendanalyses en verdiepende analyses van het onderwijsleerproces (en de conclusies naar aanleiding daarvan), worden besproken tijdens een teamoverleg. De teamleden kijken daarbij naar oorzaken van opvallende trends. En ze spreken af wat ze doen om te borgen en te verbeteren.

Het team stelt gezamenlijk verbeteronderwerpen en succesmaten vast.

Gezamenlijk wordt vastgesteld wat de onderwerpen zijn waar aan gewerkt gaat worden. Daarbij wordt ook concreet en meetbaar vastgesteld wat leerlingen, leerkrachten, interne begeleiders en schoolleiding moeten kennen, kunnen en doen, om de gestelde verbeterdoelen te realiseren

De schoolleiding gaat met de leerkrachten in gesprek over de in hun groep behaalde resultaten en dat in relatie tot hun lesgeven.

De schoolleiding stelt zich op de hoogte van de didactische, pedagogische en organisatorische vaardigheden van de leerkrachten (o.a. klassenbezoeken). De schoolleiding stelt zich op de hoogte van de toetsresultaten die in de verschillende groepen behaald worden in relatie tot de streefdoelen en de historie van de groep. De schoolleiding bespreekt dit met de individuele leerkrachten en legt indien nodig de relatie met de kwaliteit van het lesgeven. Daar waar nodig wordt ondersteuning, begeleiding en/of coaching geadviseerd en geregeld.

preventieve en licht curatieve ondersteuning

In deze paragraaf wordt beschreven hoe de school door middel van preventieve en licht curatieve ondersteuning tegemoetkomt aan onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van leerlingen.

A. Het zorgteam binnen onze school heeft voldoende expertise om op een adequate wijze handelingsgericht te (laten) handelen in de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van leerlingen en gezinnen.

In het zorgteam van de school is onderwijs- en zorgexpertise van buiten het onderwijs beschikbaar. De onderwijsexpertise is onafhankelijk van de school. De zorgexpertise heeft verbinding met het gemeentelijke zorgsysteem (CJG). De afstemming met ketenpartners is gewaarborgd. De school maakt duidelijk hoe in- en externe expertise wordt ingezet.

B. Onze school hanteert de principes van handelingsgericht werken als uitgangpunt voor het verlenen van ondersteuning op alle niveaus.

In de begeleiding van groepen en individuele leerlingen wordt handelingsgericht gewerkt. De ondersteuningsstructuur van de school is ingericht volgens de uitgangspunten van HGW. Dit geldt ook voor het LVS.

C. Onze school is gericht op het behalen van optimale opbrengsten.

Het doelgericht realiseren van optimale opbrengsten, passend bij de leerlingpopulatie en individuele kinderen is een integraal onderdeel van het beleid van de school. Dit uit zich in het formuleren van streefdoelen per groep. De school rapporteert en evalueert opbrengsten op school-, groeps- en individueel niveau. Er worden opbrengstgerichte gesprekken gevoerd.

D. Onze school hanteert een sluitende ondersteunings- en zorgaanpak voor leerlingen met dyslexie.

Het (lees)onderwijs van de school (groep 1 t/m 8) is erop gericht om signalen van mogelijk dyslexie in een vroeg stadium op te merken. In het dyslexieprotocol van de school is dit adequaat geformuleerd. Bij signalen van mogelijke dyslexie handelt de school preventief en aanvullend op het (lees)onderwijs binnen de school. In het dyslexieprotocol is geformuleerd op welke wijze deskundigen worden ingezet. Het dyslexieprotocol wordt structureel gehanteerd bij het signaleren en begeleiden van leerlingen die (mogelijk) dyslexie hebben.

E. Onze school hanteert een sluitende ondersteunings- en zorgaanpak voor leerlingen met dyscalculie/ernstige rekenproblemen.

Het (reken)onderwijs van de school (groep 1 t/m 8) is erop gericht om signalen van mogelijk dyscalculie of ernstige rekenproblemen in een vroeg stadium op te merken. In het dyscalculieprotocol van de school is dit adequaat geformuleerd. Bij signalen van mogelijke dyscalculie of ernstige rekenproblemen handelt de school preventief en aanvullend op het (reken)onderwijs binnen de school. In het dyscalculieprotocol is geformuleerd op welke wijze deskundigen worden ingezet. Het protocol wordt structureel gehanteerd bij het signaleren en begeleiden van leerlingen die (mogelijk) dyscalculie of ernstige rekenproblemen hebben.

F. Onze school hanteert onderwijsprogramma's en leerlijnen die zijn afgestemd op leerlingen met een minder dan gemiddelde intelligentie.

De school heeft normen geformuleerd wanneer bij begeleiding van leerlingen sprake zal zijn van aanpassing van het onderwijsprogramma vanwege minder dan gemiddelde intelligentie. De school hanteert voor dergelijke leerlingen leerlijnen, die doelgericht onderwijs voor deze leerlingen mogelijk maken. De organisatie binnen de school en de groep is afgestemd op het realiseren van mogelijkheden om deze leerlingen binnen de school het onderwijs te laten volgen.

G. Onze school hanteert onderwijsprogramma's en leerlijnen die zijn afgestemd op leerlingen met een meer dan gemiddelde intelligentie.

De school heeft normen geformuleerd wanneer bij begeleiding van leerlingen sprake zal zijn van aanpassing van het onderwijsprogramma vanwege meer dan gemiddelde intelligentie. De school hanteert voor dergelijke leerlingen leerlijnen, die doelgericht onderwijs voor deze leerlingen mogelijk maken. De organisatie binnen de school en de groep is afgestemd op het realiseren van mogelijkheden om deze leerlingen binnen de school het onderwijs te laten volgen. Voor het vaststellen van hoogbegaafdheid hanteert de school een vast protocol.

H. Onze school is fysiek toegankelijk en heeft de beschikking over hulpmiddelen voor leerlingen met een (meervoudige) lichamelijk beperking.

Het beleid van de school is erop gericht om door middel van toegankelijkheid van het gebouw en (realiseren van) aanwezige voorzieningen en hulpmiddelen leerlingen met lichamelijke beperkingen het onderwijs op de school te laten volgen (zie ook paragraaf 4.3)

I. Onze school hanteert een (preventieve en licht-curatieve) aanpak op sociale veiligheid en gedragsproblemen.

Het organisatie- en ondersteuningsbeleid van de school is erop gericht de sociale veiligheid van leerlingen en medewerkers te bevorderen en gedragsproblemen te voorkomen. Ondersteuningsbehoeften op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling worden door de school op een eenduidige wijze in een vroeg stadium gesignaleerd. Voor iedere medewerker is duidelijk op welke wijze gehandeld moet worden in geval van escalaties. De school heeft een pestprotocol gericht op dader, slachtoffer en ouders en handelt daar consequent naar.

J. Onze school heeft een voor alle medewerkers bekend en toegankelijk protocol voor medische handelingen.

Voor elke medewerker is duidelijk welke medische handelingen wel of niet gedaan mogen worden. In het dossier van de leerling is vastgelegd welke medische ondersteuning een leerling in voorkomende gevallen nodig heeft, hoe dit georganiseerd is, wie in noodsituatie handelend mag optreden en wie in alle gevallen verantwoordelijk is.

K. Onze school is in staat vroegtijdig leer-, opgroei- en opvoedproblemen te signaleren

Het ondersteuningsbeleid van de school is erop gericht dat niet alleen belemmeringen in de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling binnen de school in een vroeg stadium worden onderkend, maar dat dit ook geldt bij belemmeringen in de sociale context van leerlingen buiten de school.

Functies en taakprofielen binnen ondersteuningsstructuur

Binnen onze school zijn de volgende functies binnen de ondersteuningsstructuur beschikbaar:

- **Ib'er met verscheidene specificaties.**
- De ib-er is tevens remedial teacher binnen de school voor die leerlingen die extra zorgbehoeften hebben en met RT geholpen zijn of moeten worden.
- Schoolmaatschappelijk werker op vaste uren in de week. De SMW-er is de directe schakel naar de jeugdhulpverlening.
- schoolarts voor de jaarlijkse screening
- Orthopedagoog tijdens de geplande consultaties
- Ambulante begeleiders vanuit diverse disciplines, waarop een beroep kan worden gedaan
- Er is naast de intern begeleider binnen onze school een gedragsspecialist aanwezig met een masteropleiding gedrag. Onze interne kennis ten aanzien van het omgaan met gedragsproblematiek is gericht op preventief handelen.

7. Extra ondersteuning

Hier beschrijven we welke extra (specifieke) ondersteuningsmogelijkheden de school heeft.

- **Uitgangspunten:**

1. De school heeft een eigen route in de ontwikkelingsrichting 'verlangen naar meer inclusief onderwijs'.
2. De school is bereid bij kinderen met extra onderwijs-, ondersteunings- en opvoedbehoeften te onderzoeken welke extra ondersteuning binnen de school gerealiseerd kan worden.
3. De school gaat hiertoe een open gesprek aan met de ouders van een leerling.
4. Voor de school staat het belang van het kind hierbij voorop: zowel ontwikkelingsmogelijkheden als welbevinden moeten gewaarborgd zijn.

- **Mogelijkheden**

<u>Interne expertise:</u>

a. Binnen de school is de volgende expertise aanwezig:
b. Onze intern begeleidster heeft diverse cursussen/opleiding gevolgd op het gebied van gedrag. De intern begeleider is drie dagen aanwezig. Er is een taakprofiel intern begeleider. Dit geeft de activiteiten en verantwoordelijkheden aan die binnen deze functie wordt gedaan.
c. Op school is formatie voor remedial teaching aanwezig, bekostigd uit de middelen van het samenwerkingsverband. Remedial teaching wordt uitgevoerd door de intern begeleidster.
d. Een leerkracht is afgestudeerd gedragsspecialist (Master)
e. Een deel van het team heeft ervaring opgedaan met de opvang van dove leerlingen.
f. De intern begeleider en het team zijn geschoold in de uitgangspunten van handelingsgericht werken.
g. De school heeft groeiende expertise op het gebied van hoogbegaafdheid.

<u>Externe expertise (snel oproepbaar)</u>

a. De school kan expertise inroepen van een orthopedagoog; op vaste momenten in het schooljaar is deze op school aanwezig tijdens geplande consultaties.

b. De school kan een beroep doen om expertise van ambulant begeleiders zowel ten aanzien van leerlingen met ondersteuningsbehoeften op gedrag, als met cognitieve en lichamelijke beperkingen.
c. De school kan aanspraak maken op de schoolmaatschappelijk werker. Hij werkt in overleg met het ondersteuningsteam van de school.
d. Vanuit cluster 1 en 2 instellingen is extra ondersteuning mogelijk.
e. Logopedische screening JGZ in groep 1.
f. Unicoz en daarmee onze school is kernpartner binnen het Zoetermeerse Centrum voor Jeugd & Gezin (CJG), dat als Meerpunt door het leven gaat. Het is een netwerkorganisatie van alle partijen die samenwerken rondom het gezin in Zoetermeer (www.meerpunt.nl). Zij zorgen voor afstemming tussen alle partners als het gaat om ondersteuning en zorg voor jongeren in hun sociale omgeving. De Meerpunt-basisprincipes zijn gezamenlijke verantwoordelijkheid, samenwerking tussen zorgverleners, ketenaanpak en gezinsondersteuning.
g. Binnen Zoetermeer is er samenwerking met de schoolarts, Bureau Jeugdzorg, fysiotherapie, ergotherapie, logopedie, de Kinderpraktijk, de opvoedpoli en speltherapie. Vertegenwoordigers hiervan zijn ook regelmatig betrokken bij besprekingen van leerlingen. Ook zijn er contacten met vrijgevestigde hulpverleners, zoals psychologen en remedial teachers.

- **Fysieke omgeving**

a. De school is in zijn geheel rolstoeltoegankelijk.

b. De school is vanuit extra te ontvangen middelen bereid binnen de budgettaire mogelijkheden aangepast meubilair aan te schaffen.

c. Naast het schoolplein is een speelveld van de gemeente dat door de school gebruikt kan worden.

d. De school beschikt over een speellokaal waar eventueel oefeningen met leerlingen kunnen worden gedaan.

- **Voorwaarden**

Onze school is een reguliere basisschool. Dat betekent dat wij grenzen hebben aan onze mogelijkheden. Wij kunnen niet alle kinderen een passende plek bieden. Voor ons staat het belang van het kind altijd voorop: elk kind heeft recht op een passende plek.

Wij kennen het verlangen naar inclusief onderwijs. Dat is echter wel aan een aantal voorwaarden verbonden nl.:

1. De benodigde expertise voor de begeleiding van het kind dient schoolintern of – extern binnen redelijke termijn oproepbaar te zijn;
2. Bij opvoedbehoeften (en ondersteuningsbehoeften van ouders) dient sprake te zijn van begeleiding en ondersteuning in de thuissituatie;
3. Er dienen extra handen beschikbaar te zijn om voldoende aandacht en tijd te geven;
4. De ontwikkeling van de andere kinderen in de groep mag niet belemmerd worden door te veel aandacht die aan een leerling met speciale onderwijsbehoeften gegeven moet worden;
5. De leerling dient wat betreft capaciteiten of gedrag in staat te zijn zelfstandig aan het groepsonderwijs deel te nemen;
6. De leerling dient niet zo veel lichamelijke verzorging nodig te hebben, dat wij dat niet binnen onze school kunnen organiseren;
7. De fysieke veiligheid van andere kinderen en leerkrachten is gegarandeerd;
8. Niet de betreffende leerkracht maar alle leerkrachten door de school dienen in staat en bereid te zijn uitvoering te geven aan de extra zorg die de aangemelde leerling nodig heeft;

9. Wat betreft punt 4 is het wel belangrijk jaarlijks te evalueren of de leerling nog steeds binnen de school op de goede plaats is, met andere woorden; kunnen we nog steeds voldoende betekenen voor de juiste ontwikkeling van de betreffende leerling.
10. Bij lichamelijk gehandicapte en langdurig zieke kinderen zijn de fysieke mogelijkheden van de school een doorslaggevend uitgangspunt.

8. Ambities en ontwikkeling van onze school in de ondersteuningsplanperiode

We werken blijvend vanuit de gedachte van het verlangen naar inclusief onderwijs.

Voor wat betreft de basisondersteuning zetten we schoolbreed in op de volgende punten:

- Eigenaarschap bij leerlingen en hun betrokkenheid bij het leren in de groep
- Een doorgaande lijn in het werken met dezelfde didactische structuur: het activerende directe instructiemodel
- Inzet van coöperatieve werkvormen om de betrokkenheid van leerlingen te vergroten.
- Blijvende aandacht voor hoogbegaafdheid binnen de school
- Het richten op omgaan met gedragsproblematiek: blijvende aandacht voor schoolklimaat en de Kanjertraining.
- Behoud van een goede vorm van zelfevaluatie, mede wat betreft opbrengstgericht werken en de kwaliteit van de zorg.

Voor wat betreft de extra ondersteuning zetten we in op de volgende punten:

- Opleiden van een rekenspecialist binnen het team
- Het inzetten van de expertise van de dan afgestudeerde gedragsspecialist binnen de school
- Intensiveren van ons aanbod en aanpak voor meer- en hoogbegaafde leerlingen binnen de school (Acadin)
- De school zal de komende vier jaar bezien welk interventieprogramma verder op gedrag wordt ingezet.

Belemmering:

Onze school is voor de opvang van cluster 4-leerlingen zo veel mogelijk zelf verantwoordelijk en zal daar ook voor bekostigd worden.

De indruk zou kunnen ontstaan dat we in staat zijn alle enkelvoudige problematiek op te vangen binnen de school en dus nooit meer behoeven te verwijzen naar het SBO of SO. In de groepssituatie is er echter sprake van de som van de individuen. Als in een groep meerdere leerlingen met enkelvoudige problematiek zitten kan de groep of de leerkracht dat ervaren als meervoudige problematiek. Het kan dan zo zijn dat niet meer die zorg geboden kan worden die nodig is voor deze leerlingen, te meer daar er nog meer leerlingen in de groepen zitten die ook aandacht vragen. Daarom zullen de ondersteuningsmogelijkheden voor elk kind afzonderlijk worden beoordeeld.